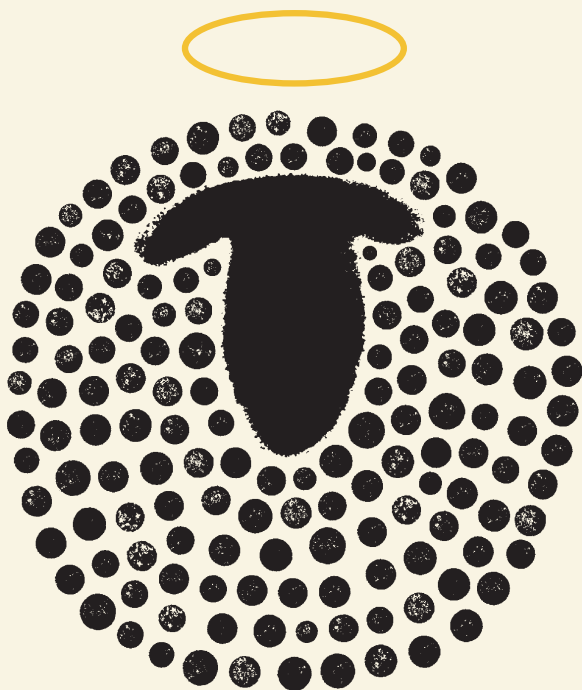

JOANNA CANNONOVÁ

ČERNÉ OVCE A BERÁNEK BOŽÍ

Svérázný, dojemný a krásně napsaný příběh
z britského předměstí

HOST

JOANNA CANNONOVÁ
ČERNÉ OVCE A BERÁNEK BOŽÍ

JOANNA CANNONOVÁ

**ČERNÉ OVCE
A BERÁNEK
BOŽÍ**

BRNO 2018

Copyright © 2016 by JOANNA CANNON

All rights reserved.

Translation © ANNA FORMÁNKOVÁ, 2018

Czech edition © HOST — vydavatelství, s. r. o., 2018 (elektronické vydání)

ISBN 978-80-7577-501-6 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7577-502-3 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7577-503-0 (Formát MobiPocket)

ARTHUROVI A JANICE

Dům číslo čtyři, Ulice

21. ČERVNA 1976

Paní Creasyová zmizela v pondělí.

Vím, že to bylo v pondělí, protože v ten den přijeli popeláři a celá ulice byla cítit po zbytcích od večere.

„Co tam dělá?“ kývl můj táta ke krajkové zácloně na okně. Pan Creasy přecházel po chodníku jen v košili. Každých pár minut se zastavil, nehnutě stál, obhlížel svůj vůz Hillman Hunter a předkláněl se, jako by něco poslouchal.

„Přišel o ženu.“ Nikdo nedával pozor, tak jsem si vzala další toust. „I když možná jen konečně táhla do háje.“

„Grace Elizabeth!“ Máma se otočila od plotny tak prudce, že s ní přiletěly i vločky z hrnce s kaší a přistály na podlaze.

„Jenom cituju pana Forbese,“ řekla jsem. „Prý se Margaret Creasyová včera v noci nevrátila domů a že možná jen konečně táhla do háje.“

Všichni jsme sledovali pana Creasyho. Zíral do cizích zahrad, jako by paní Creasyová mohla stanovat v něčem květinovém záhonu.

Tátu to přestalo zajímat a promluvil do svých novin. „To tajně posloucháš všechny naše sousedy?“ zeptal se.

„Pan Forbes byl na zahradě, mluvil se svojí ženou a já jsem měla otevřené okno. Zaslechla jsem to náhodou a to se může,“ odpověděla jsem sice tátovi, ale mluvila jsem k Haroldu Wilsonovi s dýmkou v puse, který na mě zíral z titulní strany.

„Když bude chodit po ulici sem a tam, tak nikoho nenajde,“ prohlásil táta. „Ačkoli by mohl mít větší štěstí, kdyby to zkusil v čísle dvanáct.“

Sledovala jsem, jak mámina tvář zápasí s úsměvem. Domnívali se, že nechápu, co tím myslí, a bylo mnohem snazší je při tom nechat. Máma říkala, že jsem v trapném věku. Já jsem si nijak zvlášť trapně nepřipadala, takže jsem předpokládala, že to bylo trapné pro ně.

„Třeba ji unesli,“ nadhodila jsem. „Třeba není úplně bezpečné, abych šla dneska do školy.“

„Je to naprosto bezpečné,“ odvětila máma. „Nic se ti nestane, to bych nedovolila.“

„Jak může někdo jen tak zmizet?“ Sledovala jsem pana Creasyho, který pochodoval po chodníku tam a zpátky. Měl svěšená ramena a při chůzi si zíral na boty.

„Lidé někdy potřebují vlastní prostor,“ pronesla máma směrem ke sporáku, „občas bývají zmatení.“

„Margaret Creasyová byla zaručeně zmatená.“ Táta nalistoval sportovní přílohu a klepal stránkami tak dlouho, dokud se nenarovnaly. „Moc se vyptávala. Před tím jejím tlacháním se nedalo utéct.“

„Jen ji zajímali lidé, Dereku. Člověk si může připadat opuštěný, i když má manžela. A oni ani neměli děti.“ Máma na mě pohlédla, jako by zvažovala, jestli na té poslední zmínce nějak záleží, a pak nabrala kaši do velké mísy s okrajem posázeným fialovými srdíčky.

„Proč mluvíte o paní Creasyové v minulém čase?“ zeptala jsem se. „To je mrtvá?“

„Ne, jistěže ne.“ Máma postavila mísu na podlahu. „Remingtone,“ zavolala, „maminka ti udělala snídani.“

Remington přitápnal do kuchyně. Býval to labrador, ale přibral tolik, že teď už se to dalo poznat jen těžko.

„Ona se objeví,“ prohlásil táta.

Totéž říkal i o kocourovi odvedle. Před lety se ztratil a od té doby ho nikdo neviděl.

Tilly čekala u přední branky oblečená do svetru praného v ruce a vytahaného tak, že jí sahal až po kolena. Povytahovala si z vlasů gumičky, ale její účes i tak zůstal v naprosto stejné poloze, jako by gumičky byly pořád na svém místě.

„Tu paní z čísla osm zavraždili,“ řekla jsem.

Beze slova jsme kráčely ulicí, až jsme došly na hlavní silnici. Šly jsme vedle sebe, i když Tilly musela jít rychleji, aby se mnou udržela krok.

„Kdo bydlí v čísle osm?“ zeptala se, když jsme čekaly na přechodu.

„Paní Creasyová.“

Šeptala jsem pro případ, že by pan Creasy rozšířil svůj okruh pátrání.

„Paní Creasyovou jsem měla ráda, učila mě plést. Grace, měly jsme ji rády, ne?“

„To ano,“ řekla jsem jí, „hodně rády.“

Přešly jsme silnici u boční uličky vedle obchodního domu Woolworth's. Ještě nebylo ani devět hodin, ale chodníky už byly zaprášené a rozpálené a já jsem cítila, jak se mi na záda lepí látka. Lidé jezdili v autech se staženými okénky a ulici plnily útržky hudby. Když se Tilly zastavila, aby si přehodila aktovku na druhé rameno, upřeně jsem se zahleděla do výlohy plné nerezových hrnců.

„Kdo ji zavraždil?“ promluvila na mě z výkladu stovka Tillyiných tváří.

„To nikdo neví.“

„A kde je policie?“

Sledovala jsem Tilly, jak na mě mluví skrze kastroly. „Čekám, že se objeví později,“ řekla jsem jí, „asi toho mají moc na práci.“

Stoupaly jsme po dlažebních kostkách v sandálech, které pleskaly o kameny, což znělo, jako by nás pochodovala celá armáda. V zimě jsme se kvůli ledovce držely zábradlí a zároveň jedna druhé, ale teď se před námi ulička rozprostírala jako říční koryto plné pytlíků od brambůrků, žízňivého plevele a prašné hlíny, která nám špinila prsty u nohou.

„Proč máš na sobě svetr?“ zeptala jsem se.

Tilly nosila svetr pořád. I v tom největším vedru si ho přetahovala přes dlaně a dělala si z rukávů rukavice.

Obličeť měla světle růžový jako stěny v našem obývacím pokoji a pot jí lepil kluzké hnědé kudrny k čelu.

„Máma říká, že si nemůžu dovolit něco chytit.“

„Kdy už se o tebe přestane bát?“ Rozčílilo mě to a vlastně jsem ani nevěděla proč, což mě dopálilo ještě víc, a tak mi sandály pleskaly o zem hodně hlasitě.

„Asi nikdy,“ řekla Tilly. „Možná proto, že je na mě sama. Musí se bát dvakrát tolik, aby udržela krok s ostatními.“

„Už se to znovu nestane.“ Zastavila jsem se a stáhla jí tašku z ramene. „Můžeš si ten svetr svléknout, nic ti nehrozí.“

Tilly na mě zírala. Nikdy nebylo jednoduché uhodnout, co si zrovna myslí. Její oči za tlustými brýlemi s tmavými obroučkami ani zbytek jejího těla toho moc neprozrazovaly.

„Tak dobře,“ odpověděla a sundala si brýle. Přetáhla si svetr přes hlavu, a když se vynořila na druhé straně vlněné masy, obličej měla rudý a flekatý. Podala mi svetr a já jsem ho hned obrátila nalic, jako to dělala moje máma, a přehodila si ho přes ruku.

„Vidíš,“ řekla jsem jí, „je to naprosto bezpečné. Nic se ti nestane, to bych nedovolila.“

Svetr byl cítit sirupem proti kašli a cizím mýdlem. Nesla jsem ho celou cestu až do školy, kde nás pohltila záplava ostatních dětí.

Tilly Albertovou jsem znala pětinu svého života. Přijela před dvěma léty ve velké bílé dodávce, z níž ji vyložili spolu s kredencí a třemi klubovkami. Sledovala jsem ji z kuchyně paní Mortonové, jedla u toho sýrový koláček

a poslouchala, jaké bude počasí u Norfolkských jezer. U těch jsme sice nežili, ale paní Mortonová tam jednou byla na dovolené a ráda věděla, jak tam zrovna je.

Paní Mortonová seděla vedle mě.

„Poseděla byste chvíli s Grace? Já si zatím na chvílku lehnu,“ říkávala máma, i když paní Mortonová toho moc nenaseděla, místo toho utírala prach, pekla a vyhlížela z oken. Moje máma strávila většinu roku 1974 tím, že si šla na chvílku lehnout, takže jsem s paní Mortonovou sedávala celkem často.

Sledovala jsem tu bílou dodávku. „A kdo to teda je?“ zeptala jsem se s pusou plnou koláčku.

Paní Mortonová se přimáčkla ke krajkové zácloně, která sahala do půli okna, zavěšená na lanku. To se v polovině prohnulo, vyčerpané tím silným tahem. „To budou ti noví,“ odpověděla.

„A co jsou zač?“

„To nevím.“ Stáhla záclonu ještě o něco víc. „Ale nevidím tam žádného mužského. Ty ano?“

Dívala jsem se přes záclonu. Dva muži tam byli, měli však na sobě montérky a vypadali zaneprázdněně. Dívka, která se vynořila z nákladového prostoru dodávky, dál stála na chodníku.

Byla malá, kulatá a hodně bledá, jako obří bílý obálzek, a na sobě měla pláštěnku zapnutou až ke krku, i když už tři týdny nepršelo. Najednou protáhla obličej, jako by chtěla začít plakat, pak se předklonila a pozvracela si boty.

„Nechutné,“ prohlásila jsem a vzala si další koláček.

Ve čtyři hodiny už Tilly seděla vedle mě u kuchyňského stolu.

Došla jsem pro ni, protože zůstala na zídce před domem a vypadala, jako by ji vyložili tam, kde neměli. Paní Mortonová vytáhla pampeliškovo-lopuchovou limonádu a nové balení oplatek v čokoládě. V té době jsem ještě nevěděla, že Tilly nerada jí před lidmi, a ona držela oplatku v ruce tak dlouho, až jí začala čokoláda protékat mezi prsty.

I když byl dřez jen metr od stolu, paní Mortonová plivla na kapesník a otřela Tilly ruce. Tilly se kousla do rtu a podívala se z okna.

„Koho hledáš?“

„Svoji mámu.“ Tilly se otočila zpátky a zírala na paní Mortonovou, která už znovu plivala na kapesník. „Jen jsem se chtěla ujistit, že se nedívá.“

„A tátu nehledáš?“ zeptala se paní Mortonová. Jestli tahle ženská neuměla využít příležitosti, tak už nikdo.

„Nevěděla bych, kde hledat.“ Tilly si velice nenápadně otřela ruce do sukně. „Myslím, že žije v Bristolu.“

„V Bristolu?“ Paní Mortonová si zastrčila kapesník zpátky do rukávu u svetru. „Mám v Bristolu sestřenici.“

„I když možná je to vlastně Bournemouth,“ zamyšleně dodala Tilly.

„Aha,“ zamračila se paní Mortonová. „Tam asi nikoho neznám.“

„Ne,“ řekla Tilly, „já taky ne.“

Letní prázdniny jsme strávily u paní Mortonové v kuchyni. Po nějaké době se s námi Tilly začala cítit natolik

dobře, že s námi i jedla. Vždycky si velmi pomalu nabírala lžící do pusy bramborovou kaši a potajmu ujíдалa kuličky hrášku, které jsme loupaly z lusků, usazené nad novinami na koberci v obývacím pokoji.

„Nedáte si oplatky nebo čokoládovou tyčinku?“ Paní Mortonová se nám vždycky snažila vnutit čokoládu. Měla jí plnou spíž a žádné vlastní děti. Její spíž připomínala jeskyni, přetékala slepovanými sušenkami a karamelkami a já jsem si často představovala, jak tam zůstanu uvězněná přes noc a nezbude mi nic jiného, než se ujíst k smrti pudinkovým krémem.

„Ne, děkuji.“ Tilly sotva otevřela pusou, jako by se bála, že by jí do ní mohla paní Mortonová v nestřeženém okamžiku něco vpašovat. „Máma říká, že bych čokoládu jíst neměla.“

„Něco jíst musí,“ prohlásila paní Mortonová později, když jsme sledovaly, jak za Tilly zaklaply dveře. „Vypadá jako soudek.“

V úterý se paní Creasyová stále pohřešovala a ve středu se pohřešovala ještě víc, protože měla pro místní klub charity Britské královské legie připravit lístky do tomboly. Ve čtvrtek už její jméno kolovalo přes ploty zahrad a prolétalo se kolem front v obchodech.

Někdo pronesl: „No a co ta Margaret Creasyová?“ A jako by tím odstartoval závod.

Táta trávil celé dny v kanceláři na druhé straně města, a vždycky když se vrátil domů, nechal si převyprávět události celého dne. Ale máma se ho stejně každý večer zeptala, jestli neslyšel něco nového o paní Creasyové,

a on si pokaždé zhluboka povzdechl, zakroutil hlavou a šel si sednout k láhvi světlého piva a televiznímu hlasateli Kennethu Kendallovi.

V sobotu ráno jsme s Tilly seděly na zdi před naším domem a místo nohou jsme měly čtyři kyvadla. Sledovaly jsme dům Creasyových naproti. Vstupní dveře byly dokořán, všechna okna otevřená, asi aby se paní Creasyová mohla snáz dostat domů. Pan Creasy sundával v garáži z hromad jednu krabici po druhé a postupně prohlížel jejich obsah.

„Myslíš, že ji zavraždil?“ zeptala se Tilly.

„Předpokládám, že ano,“ přikývla jsem.

Udělal jsem menší pauzu a teprve pak jsem oznámila nejnovější zprávy. „Zmizela a nevezala si s sebou žádné boty.“

Tilly lezly oči z důlků. „Jak to víš?“

„Mámě to říkala ta paní na poště.“

„Ale tu nemá tvoje máma ráda.“

„Teď už má,“ řekla jsem.

Pan Creasy se pustil do krabice. S každou další bednou byl zmatenější, sypal si k nohám jejich obsah a mumlal si sám pro sebe.

„Nevypadá jako vrah,“ prohlásila Tilly.

„A jak takový vrah vypadá?“

„Obvykle mívá knír,“ odpověděla Tilly, „a bývá mnohem tlustší.“

V nose mě pálil puch horkého asfaltu a horké cihly mě nepříjemně hřály do chodidel. Tomu vedru se nedalo utéct. Bylo tu každý den, už když jsme se ráno

probudili, vytrvalé a nezdolné, a viselo ve vzduchu jako neukončená hádka. Vypouštělo naše dny na chodníky a verandy, a protože jsme to mezi cihlami a maltou už dál nevydrželi, roztáli jsme, prosákli ven a vzali s sebou i svoje životy. Společným jídlům, konverzacím a diskuzím jsme povolili opratě a dovolili jim, aby utíkaly ven. I ulice se změnila. V zažloutlých trávnicích se objevily obrovské trhliny a chodníky byly rozměklé a nestálé. Všechno, co bývalo pevné a spolehlivé, teď bylo tvárné a pochybné. Nic už nebylo jisté. Vedro zpřetrhalo veškeré vazby — tak to říkal můj táta, ale mně to připadalo mnohem zlověstnější. Vypadalo to, jako by se celá ulice hýbala, roztahovala a snažila se utéct sama před sebou.

Okolo Tillyiny hlavy opisovala osmičku tlustá moucha. „Máma říká, že paní Creasyová zmizela kvůli tomu vedru.“ Odehnala mouchu hřbetem ruky. „Podle mámy lidi z toho vedra dělají divné věci.“

Sledovala jsem pana Creasyho. Došly mu krabice a teď dřepěl na podlaze garáže, tiše a nehnutě, obklopený troskami minulosti.

„Asi to tak bude,“ řekla jsem.

„Máma říká, že je potřeba, aby zapršelo.“

„To má nejspíš pravdu.“

Pohlédla jsem na oblohu, která se nám nad hlavami rozkládala jako oceán. Ještě dalších padesát šest dní nespadla ani kapka.

Kostel sv. Antonína

27. ČERVNA 1976

V neděli jsme šly do kostela a prosily Boha, aby našel paní Creasyovou.

Moji rodiče neprosili, protože si přispali, ale já s paní Mortonovou jsme si sedly dopředu, aby nás Bůh líp slyšel.

„Myslíte, že to bude fungovat?“ zašeptala jsem, když jsme klečely na klouzavých klekátkách.

„No, rozhodně to ničemu neublíží,“ odpověděla mi.

Většinu toho, co pan farář říkal, jsem moc nerozuměla, čas od času se na mě však usmál, a tak jsem se snažila jeho úsměv opětovat a vypadat nevinně a zaujatě. Kostel byl cítit voskem a starým papírem a chránil nás před prudkým sluncem. Dřevěná žebra střechy se klenu-
la nad shromážděním, kostel nasával horko a pot do

chladného suchého kamene a já jsem se pod bavlněnými šaty třásla zimou. Věřící se rozmístili do lavic, aby kostel vypadal plný, ale já jsem se přisunula k paní Mortonové a teplu jejího svetru. Natáhla ruku a já jsem ji za ni chytila, i když už jsem na to byla moc velká.

Farářova slova duněla o kámen jako vzdálený hrom.

Dám se vám nalézt, je výrok Hospodinův, a změním váš úděl.

Sledovala jsem kapku potu, jak si razí cestu dolů po spánku paní Mortonové. Když se správně posadíte, je lehké začít v kostele klimbat.

Budu je pronásledovat mečem, hladem a morem.

To upoutalo moji pozornost.

Dám mu vyváznout, neboť je mi oddán, budu jeho hradem, on zná moje jméno. Až mě bude volat, odpovím mu.

Dívala jsem se na silný zlatý kříž na oltáři. Odráželi jsme se v něm všichni: ti zbožní i ti bezbožní, ti vypočítaví i ti oddaní. Každý z nás měl své důvody, aby tam seděl, tiše a v očekávání, skrytý mezi stránkami kancionálu. Jak by nám všem Bůh zvládl odpovědět?

„Beránku Boží,“ pronesl pan farář, „který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.“

A já jsem přemýšlela, jestli prosíme Boha, aby našel paní Creasyovou, nebo ho jen žádáme, aby jí odpustil, že zmizela.

Vyšli jsme do zlatavé sluneční záře. Rozprostírala se po hrobech, běhla náhrobky a dávala vyniknout jménům zemřelých. Dívala jsem se, jak šplhá po zdech kostela, až dosahuje k vitrážovým oknům, od kterých odráží